

Reetta Saari

LL, erikoistuva lääkäri
KYS, Anestesiologian ja tehohoidon osaamiskeskus
reetta.saari@kuh.fi

ERIKOISTUVAN ELÄMÄÄ

Voisiko onnistumalla oppia?

Kävin syksyllä eräessä koulutuksessa. Opin termin “learning from excellence”, jota hyödynnettiin etenkin simulaatioharjoituksissa. Koulutuksessa harjoitusten jälkeen nostettiin esiin onnistumiset ja se, miksi kyseinen tilanne tai toiminta oli sujunut niin hyvin. Tietysti käytiin läpi myös kehityskohteet, mutta palaute eteni nimenomaan tässä järjestyksessä, ensin siis hyvät asiat ja sitten hieman huonommat.

Suomalaiselle luonteelleni on vaikeaa tuoda omasta toiminnastani esiin asioita, jotka ovat menneet hyvin. Pystyn kyllä kehuaan kaverin onnistumisia, mutta niidenkään tarkempi tarkastelu ei tunnu kovin luontevalta, enkä ehkä ole edes osannut kaivata analyysia niistä. Olen kehunut ja sitten toivonut, että pystyisin itse yhtä hyvään.

Lisäksi olen kasvanut palauttekuulttuuriin, jossa hyvä palaute annetaan lyhyesti ja perustelematta, päättyen pisteeseen. Toinen totuttu palautemalli on se, jossa “no comments means good job”. Ei siis ole tarvetta puhua hyvistä hoitotilanteista, nehän ovat oletus. Itsekritiikissä taas olen kyllä suoriutunut kiittävästi. Mikäli joku asia ei mielestäni mennyt parhain päin, mietin sitä valitettavan usein vielä työpäivän jälkeen. Todennäköisesti se liittyy luonteeseeni, mutta uskallan epäillä, etten ole aivan yksin taipumukseni kanssa. Hyvää tässä virheiden märehtimisessä toki on se, että samaa virhettä tuskin toistaa.

Jäin pohtimaan asiaa kurssin jälkeen. Onko oikein, että vain suoritusta, jossa on parannettavaa, seuraa kysymys “miksi”? Työssämme virheiden määrä on tietenkin minimoitava, ja

hoidon on oltava systemaattisesti korkeatasoista. HaiPro-käsittelyt ja virheiden analysointi ovat siten mielestäni tärkeitä ja tarpeellisia. Haluaisin kuitenkin lisätä jälkipuintia myös onnistuneisiin tilanteisiin.

Sen lisäksi, että suboptimaalisen suorituksen jälkeen käydään läpi tilanteeseen vaikuttaneet seikat, ajatusketjut ja vallinneet olosuhteet, voitaisiin näitä mielestäni käydä enemmän läpi myös onnistuneen suorituksen jälkeen. Hyväkin palaute voisi siis päättyä pisteen sijaista kysymysmerkkiin. Mikä auttoi onnistumiseen? Miksi päädyin tähän ratkaisuun? Miten tämä hyvä suoritus voidaan toistaa? Ehkä jopa niin, että mitä onnistuneempi suoritus, sitä enemmän kysymyksiä.

Onnistumiset ansaitsevat enemmän huomiota.

Eikä onnistumisen tarvitse olla oma. Ideaalitulanteessa voisi kollegan hyvää suoritusta pohtia ja eritellä löytäen uusia näkökulmia ja toimintamalleja.

Samalla voisi oppia optimoimaan olosuhteet jo etukäteen, kun huomasi, että joku tietty asia takasi hyvän lopputuleman. Itse ainakin koen hyödylliseksi tilanteet, jossa kokeneempi kollega kertoo omasta päättelyketjustaan, tekemistään havainnoista ja ratkaisuista. Ehkä tätä mallioppimista voisi lisätä keskustelemalla hyvistä suorituksista ja niiden taustatekijöistä?

Pohtimisen jälkeen olen sitä mieltä, että kurssilla oltiin oikeassa. Onnistumiset ansaitsevat enemmän huomiota. Niistä on mahdollisuus oppia hyviä toimintamalleja, jotka voi ottaa osaksi arkityötä. Korona-ajan lausahdus “stay positive” pätee siis myös erikoistumisessa. Jospa erinomaisuudesta oppimisesta hyötyisivät potilaiden lisäksi myös yöunen. ■